

студентъ въ Русия, Натанаилъ пламенно работи за българския си родъ, осведомява руския печатъ съ българскитѣ работи и заявява за народността си въ 1849 г. така: „Я македонскій болгаринъ, славянинъ, Аѳонско-Зографскій монахъ, студентъ Кіевской Духовной Академіи“ (Пакъ тамъ, 27). По-късно, въ 1852 г., въ книгата си Пріѣлтелскоѹ писмо отъ болгарина къ грѣкъ, Натанаилъ излиза открито като българинъ да се бори срещу грѣцкитѣ посегателства надъ българскитѣ земи и особено въ неговия край, Скопско.

Що се отнася до печатницата, една читателка на *Гласъ жѣніе єврейско*, именно баба Недѣля Петкова, македонска учителка, пише на корицата на книгата, сега въ Соф. Нар. библиотека, следното: „Въ 1839 лето е сществуwała българска печатница въ Солунъ, нъ скоро изгорела отъ нашитѣ стари неприязтели грѣцитѣ. Ето що ми казва Велю Негревъ, отъ Дебарски Галичникъ, като ученикъ при деда Теодосія, въ онова време, дошелъ отъ Геритъ единъ грѣцки калугеръ, на име Хрисанта, и като видѣлъ печатницата, рекалъ на грѣцкиятъ попъ Атанаса, що я държитъ тая змия тука бре; нема ли оганъ; и прѣзъ нощъта изгорела българската печатница, която била въ църквата Св. Мина на Вардарската улица въ Солунъ. Солунска българска учителка отъ 1870, до 1875, лѣто. Недѣля Петкова родомъ отъ Сопотъ“.

3) *Краткѹе ѡписаніе двѣдесатѣ мѣтырѣй ѡбрѣтающасѹ во Сѣтой гóрѣ Ядѡнскоѹ . . . Напечатасѹ въ тѣпографіи Солунскоѹ въ лѣто ѡ Хрѣта гáмáд (1839) мѣсѹцъ феврѹаріа.*

4) *Книга глагóлемѹ Оѹтѣшеніе грѣкъшымъ привѣдена на прѡстѣй мзыкъ ѡ Кѹрілла (Пейчиновичъ) и пр. 1840. Срв. по-горе, стр. 99. Предговоръ къмъ тая Кирилова книга написалъ самъ Теодосій, печатарьтъ. Тамъ, между друго, Теодосій говори за Кирила следното:*

Блаженъ єсть ѡ любочитатели христіаны, ѡ ѡвой челоѡвѣкъ преподобній іеромонахъ Кѹриллъ что ѡбрѣтаетсѹ во монастирѣ стѣгѹ Аѳанасіа, ктіторъ бѣсть кнѣзь Лѣзарь сѣрпскій. за ѡвой ѡтѣць глагóлю: ѡще не бѣ бѣлъ онъ помѡгналъ: не бѣ бѣла ѡправена ѡ тѣпографіа наша, оти бѣше ѡзгорѣла, ѡ сега надеѡме на Бгѹ ѡти нѣли тóлкѹ ѡ ѡправихме, ѡма Бгѹ ѡ за пѡвише. Но ѡвой блаженій челоѡвѣкъ: со тóлкѹ